

talán azt tartja magáról *Ibsen*-nel, hogy csak az az erős, aki egyedül áll. *Szilágyi* Dezső példája azt bizonyítja, hogy ez a pártkötelékektől való iszonyodás nem magyar politikusoknak való, mert ebben az országban alig van pártokon felül álló ember, itt mindenki aki él, *pártokhoz tartozik*. *Szilágyi* a képviselőház legfélelmetesebb szónoka, az ország tengeremlésgü elméjü, magyar fülnek kedves történelmi név és arisztokratikus összeköttetések hiányában is, a közélet egyik tiszteletet parancsoló hatalma volt. Még sem állta ki sokáig egymagában, mert belátta, hogy párt nélkül nem lehet eléggé közvetlen befolyást gyakorolni a nemzet sorsának alakulására.

Mikor *Andrássy* fölemelte szavát, hogy a többség és a kisebbség közt folyó pörben véleményt mondjon, valóban igen kedvező helyzetben volt. Ami még oly nagy államférfiúra nézve is, amilyen *Szilágyi* volt, tudniillik a háta megett álló párt hiánya — gyöngeség forrásának bizonyult, az ezuttal nála nagy erkölcsi erőnek és politikai befolyásnak a forrásává válhatott volna.

Egyik párthoz sem tartozott, egy felé sem volt lekötve, jobbra és balra egyforma nyíltsággal megmondhatta volna a véleményét. Mennél semlegesebb és pártatlanabb marad, annál több befolyást gyakorolhatott volna az események fejlődésére. De nem ezt tette, hanem az ellenzéki sablonok frázisait is tekintette, magáévá tette azokét. S így *Andrássy* politikája tulajdonképpen nem is ütközik ki őszintén a mai helyzetben.

Vita a színházi szerződés meghosszabbítása körül.

(*Saját tudósítónktól.*) A tanács tegnap fölhívta *Gaál* Endre dr.-t, hogy készítse el a színházi szerződés ügyében való javaslatát és mutassa be a tanácsnak. Mai számunkban érdeme szerint foglalkoztunk azzal a törekvéssel, hogy a tanács a közgyűlés kifejezett akaratával szemben a szerződés meghosszabbítása mellett döntsön addig, a míg a színház bérbeadására vonatkozó közgyűlési határozat sorsa fölött a miniszter nem döntött. *Gaál* Endre dr.-nak ma kellett volna a tanács elé terjesztenie javaslatát. De az ő referációjára nem került a sor, úgy látszik, sokkal fontosabbnak és sürgősebbeknek tartották azokat az egyéb ügyeket, amelyekre jutott idő.

A tanács tanácstalanul oszlott szét. Miután *Gaál* tanácsos készült és miután *Lázár* polgármester az ügyet nem engedte tárgyalás alá, nem lehetett tudni, mi lesz? Foglalkozik-e a tanács a színházi szerződés ügyével, vagy nem. A polgármesterhez fordultunk, aki a következő fölvilágosítást volt szives adni:

— *Csütörtöki ülésén foglalkozik a tanács a színházi szerződés ügyével.* Hogy érdemi határozatot hozunk-e, azt még nem tudom, mert előbb arról kell határoznunk, hogy *foglalkozhatik-e a tanács egyáltalában a dologgal addig, amíg a miniszter a közgyűlési határozatot el nem intézi.*

A polgármester óvatos álláspontja mellett még két vélemény alakult ki a tanácsban. Az egyik az előadó *Gaál* Endréé, aki azt mondja, hogy a színházi szerződés 1. pontja alapján *dönteni és meghosszabbítani kell a szerződést.* A másik *Taschler* Endre, főjegyzőé, aki szerint a színházi szerződés 32. pontja alapján kell döntenie. Tehát *nem szabad a szerződést meghosszabbítani, ellenben módosítani kell és a módosított szerződéssel pályázatot kiírni.* Fölötte érdekes

egyébként az a fölvilágosítás, amellyel *Gaál* Endre dr. szolgált ebben az ügyben:

— Véleményem szerint a város autonómiájának sérelme lenne, ha a miniszter nem hagyná jóvá a közgyűlési határozatot. Ennek azonban két konzekvenciáját kellene viselni. Az egyik, hogy a miniszter megvonná az államsegélyt, a másik az a retorzió, melyre a színészegyesület készül. A színházi szerződés ügyében föltétlenül határoznia kell a tanácsnak. Tévedés azt hinni, hogy ez a közgyűlés szuverenitásának kijátszását jelenti. A tanácsnak ez a határozata ugyanis — *itt nem szerződéskötésről, hanem a színházi szerződés ügyében való határozathozatalról van szó — föltétlenül megfölebbezhető a közgyűléshez.* De álláspontom az, hogy a tanács fölebbezés nélkül is föltétlenül bejelentse határozatát a közgyűlésnek, amivel alkalmat ad az ügygel való foglalkozáshoz.

Ismételjük: ha a tanács foglalkozni akar a színházi szerződéssel, azt csak azok szerint a direktívák szerint teheti meg, amelyek a közgyűlés határozatából következnek. Ha a miniszter nem hagyja jóvá a közgyűlési határozatot, nem szabad belenyugodni. És a város legkevésbé azoktól a reformoktól fél, amelyekre a Színészegyesület készül. Jó igazgatót lehet kapni és az igazgatónak — ha akarja — jó színész.

Csanádmegye és a demokrácia. *Makó* ról jelentik: Csanádmegye ma délelőtti közgyűlésén tárgyalta Kassa város átíratát, a mely azt kívánja, hogy a választójogi törvény demokratikus megváltoztatása érdekében irjanak föl a képviselőházhoz. *Justh* János beszédében azt hangoztatta, hogy a mai választójogi törvényt nem kell nagyon tiszteletben tartani. *Návay* Lajos, a Ház volt elnöke hosszabb beszédben rámutatott arra, hogy a király által szentesített törvényt ugyan tisztelni kell, de igenis törekedni kell

volna valami kis földbirtokosnak vagy papnak.

Ölel hived
Mary Kensington.

Gertrude Frontinbrass asszony barát-nőjének, Winslow kisasszonynak: (Egy hónappal később.)

„Kedves Emmeline!

Megténnéd nekem azt a szivességet, hogy egy időre magadhoz végy egy kedves, huszéves fiatal leányt? *Irene Smith*-nek hívják, *Arthur Hattin* meghalt, *Jessie Dawes* magához vette, mert azt hitte, hogy gazdag és feleségül akarta adni a fiához. Mikor azonban megtudta, hogy *Irene* nek nincs semmi vagyona, tovább adta én hozzám, mert a vőlegény-fia beleszeretett *Irene*-be.

Eleinte azt hittem, hogy egy kincset találtam benne. Elküldtem a gyermekek nevelőnőjét és ő foglalkozott a gyermekkel. Természetesen nem bánhattam úgy vele, mint egy cseléddel és velünk ült az asztalnál. És képzeld, kedvesem, mi történt? *Charles*, a bátyám, aki végre beleegyezett, hogy feleségül veszi a csunya, de dúsgazdag *Fraton*-leányt, belebolondult *Irene*-be s most azon erősködik, hogy feleségül fogja őt venni. *Charles* költséges életmódja, kevés pénze és egy szegény leány! Ez tisztára képtelenség. Azonnal szabadulnom kell *Irene*-től.

Nálad, kedves *Emmeline*, nincs sem fiu, sem fivér, akiben *Irene* szerelmet ébreszthetne. Segíthet neked minden házimunkában és a szegényeid ápolásában. Sőt talán még sikerül is neked ott a részére valami megbízható iparos, vagy kereskedő férjet szerezni. Ez kitünő megoldás volna.

Szeretettel ölel barátnőd,
Gertrude.

Winslow kisasszony Gertrude Frontinbrass asszonynak: (Egy hónappal később.)

„Kedves *Gertrude*!

Kérlek, vidd azonnal vissza a te *Irene*-det. Tulságosan szép és elragadó az a leány. Az egyik nőtlen papunk tulságosan beleszeretett és feleségül akarja venni. És ennek nem szabad megtörténnie! A templomunk és egyházközségünk három gazdag vénleánynak az adományából virágozik és ezek biztosan visszavonnák a támogatásukat, ha a papunk megnősülne.

Bocsáss meg, hogy így irok, de a dolog sürgős. Azonnal táviratozz *Irene*-nek, hogy menjen hozzád.

Emmeline.

U. i. *Irene* most kapott levelet az ügyvédjétől, hogy keresse föl Londonban. Kérlek, értesd meg vele, hogy ide nem jöhet vissza. Üdvözlöl fenti.

Jessie Dawes asszony nővérének, Mary Kensington asszonynak: (Egy hónappal később.)

„Kedves *Mary*!

Mit szólsz ehhez a hihetetlen meglepetéshez? *Arthur* bácsi végrendeletet hagyott hátra a közjegyzőnél azzal a kikötéssel, hogy csak halála után hat hónappal bontandó föl. És képzeld, most kiderült, hogy értékpapirokban deponált egy negyedmillió font sterlinget és ezt az óriási vagyont *Irene Smith*, a mi kedves kis *Irene*-ünk örökli. Remélem, a kedves gyermek nem fogja rossz néven venni, hogy az utóbbi öt hónapban úgy sorra továbbadtuk őt egyikünkötől a másikhoz. De végre is ő a hibás, miért olyan nagyon szép. Már irtam neki, hogy mielőbb várjuk őt vissza.

Csókol,
Jessie.

Irene Smith kisasszony Jessie Dawes asszonynak: (Egy hónappal később.)

„Kedves *Dawes* asszony!

Köszönöm szerencsekívánó sorait, valamint szívélyes meghívását is. Örökségem

nem volt meglepetés az én részemre, mert szegény atyám — mindig annak tartottam a megboldogultat — röviddel a halála előtt megmondta, hogy valami kellemes meglepetés fog érní.

Azt hiszem, azért rendezett mindent így, hogy megkönnyítse *Harold Rising*-el való eljegyzésemet. *Harold* meg én szerettük egymást. *Harold*nak nem volt semmi vagyona és két évvel ezelőtt kiment Délafrikába, hogy ott szerencsét próbáljon. Azóta mindig leveleztünk. Amint megírtam neki, hogy az apám nem hagyott rám semmit, megkérte a kezemet és én igent mondtam. Most szabadságot kapott és a jövő hét folyamán itt lesz Londonban.

Ami a visszajövetelemet illeti, — és csodálatos módon a mai posta meghívásokat hozott *Kensington* asszonytól; *Frontinbrass* asszonytól és *Winslow* kisasszonytól is — arról sajnálattal le kell mondanom. Jobban szeretek itt maradni a szállodában és szabad és önálló lenni. Egy régi iskolatársnőmet magamhoz vettem mint társalkodónőt és így nagyon jól megvagyunk mind a ketten. És a jövő hét folyamán itt lesz *Harold* is!

Ha ön, vagy bármelyike az engem vendégül látó hölgyeknek igyekezett volna megnyerni a bizalmamat, akkor régen megtudták volna, hogy én nem pályázom sem a fiaikra, sem a fivéreikre, de még a kedvenc papjaikra sem. Amikor szegénynek gondoltak, mind elfogadták a munkámat, mint fizetéstelen nevelőnőét, de arra nem tartottak méltónak, hogy családjukhoz tartozzam. De most, amikor kitudódott, hogy mégis csak gazdag örökös nő vagyok, valamennyien, még *Winslow* kisasszony is hívniak vissza! Azt hiszem asszonyom, nem fog csodálkozni azon, hogy még csak meg sem köszönöm a meghívását.

Hive

Irene Smith.